

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. GESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI

11 — Strada Artei — 11

In dosul Palatului Justiției

SUMAR:

Altruismul ca principiu obligator în dreptul pozitiv (urmare), de d-l *Vespasian Erbiceanu*;

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Curtea de casație, secția I: *Regulament de competență în afacerea V. Jucarcă și Maria Ion Dumitru*;Curtea de apel Buc., secția I: *C. N. Berevoianu cu C. Pedrazoli*;Trib. Ilfov, secția III: *Athena C. Deleanu cere punerea sub interdicție a părintelui său Constantin Marathea cu o Notă*.

Banchetul Baroului de Ilfov.

Altruismul ca principiu obligator în dreptul pozitiv

(Unul din noile experimente ale Codului civil german)

(Urmare) (*)

Unul din fenomenele cele mai curioase, mai puțin studiate și mai grele de definit din psihologia colectivă este de sigur opinia publică. După Voltaire, opinia publică este «un bruit qui est l'écho de mille autres bruits»; după Servan, ea este «le cri d'un fou sorti d'une caverne»; după Jérémie Bentham, este «une parole suspecte».

Profesorul Scipio Sighele, unul din cei mai adânci cercetători a problemelor de psihologie colectivă, zice că, «opinia publică este aproape tot-d'a-una în lumea noastră acea ce D-zeu este în ceriuri: un judecător invizibil, impersonal de care trebuie să ne temem; ea e, ca și religia, o putere ocultă în numele căreia s'au săvârșit eroismele cele mai sublime, alături de faptele cele mai lașe și mai nedrepte; ea e ca și o lege ce se poate interpreta *à tort ou à raison* în fie care moment al vieții; ea reprezintă expresiunea adevărului dar cele mai adese ori a erorii; ea e ca și un drapel care se desfășură în partea din cotro bate vântul. Despre densa poiz spune ori ce voești și tot-d'a-una vei avea dreptate. Opinia publică, adaogă el, este un fenomen aproape nedefinibil, pentru că până în prezent a fost foarte puțin studiată»⁽⁴⁸⁾.

Deputatul italian Ruggero Bonghi, într'un discurs memorabil ținut în parlamentul italian în anul 1873, zicea despre opinia publică între altele ur-

mătoarele: «Nu ori ce manifestare psihică colectivă exprimă în realitate o opinie publică. Opinia publică, pentru a putea avea autoritate, trebuie să fie adevărată, sinceră și întemeiată pe *consimțimentul general al înțelegițelor celor mai superioare* dintr'o țară». La aceste cuvinte avocatul G. A. Pugliese adaogă: «și tot-d'a-una să alcătuească o stare sufletească constantă»⁽⁴⁹⁾.

Iată cuvinte de aur, exclamă Sighele făcând aluziune la părerile lui Pugliese și Bonghi, dar care în același timp rămân cuvinte deșarte!

Unde se poate găsi acel judecător infailibil care să fie în stare să distingă din vertiginoasa manifestare a spiritului colectiv care e partea adevărată, temeinică și sănătoasă, și care e partea falsă, șubredă, rezultatul unei stări de lucruri patologice, sau al sugestiunii impuse prin perfidia cător va ziaristi și politicieni interesați, pe cari mulțimea credulă și naivă îi urmează cu entuziasm? Cine va avea dreptul să stabilească în fie care caz dat că un curent oare care de idei, emanat de la colectivitatea socială, merită sau nu denumirea de opinie publică? Prin ce mijloace statistice va putea cine-va afirma într'un mod absolut că majoritatea gândește în cutare mod mai mult de cât în altul?

Prin ce criteriul sociologic se pot distinge cu exactitate înțelegițele și caracterele superioare dintr'o țară de cele mediocre sau inferioare?⁽⁵⁰⁾

Gabriel Tarde, cu obișnuita sa fineță de analiză, observă că opinia publică foarte rare ori oglindește în sine gândirea și credința publicului luminat, a oamenilor de elită, ci mai tot-d'a-una reprezintă *opinia mulțimei*, convingerea majorităților și a maselor. Și știut este că unul din caracterele esențiale și constante a majorităților este mediocritatea intelectuală și morală. Colectivitatea este un teren, în care calitățile rele, instinctele josnice ale indivizilor se desvoltă cu mare ușurință, pe când calitățile bune se anihilează și dispar. De aceea cert că morala colectivă este cu mult inferioară moralei individuale, pentru că numai aceasta din urmă, spre deosebire de cea dintâi, poate fi întemeiată pe rațiunea sănătoasă și pe adevărate idealuri altruiste și umanitare.

Acest fenomen de inferioritate și pejorațiune a moralei sau mai bine zis a moravurilor colective

(48) Vezi G. A. Pugliese, *La publica opinione*, în *Rivista di giurisprudenza*, pe anul 1898, No. 9.

(50) S. Sighele, *opera citată*, pag. 213 și urm.; vezi asemenea și G. Le Bou, *Psychologie des foules*, Paris, 1902, pag. 90 (ediția a șasea).

(*) Vezi *Curierul Judiciar*, No. 70, 71, 72 și 73 a. e.

(48) Vezi Scipio Sighele, *La foule criminelle* (essai de psychologie collective), Paris, 1901, pag. 212 (ediția a doua).

(colectivitatea nu poate avea de cât moravuri, ear nu morală propriu zisă), se explică prin acea că în colectivitate păturile bune și superioare ale caracterului omenesc, acele pe cari civilizația și educația a reușit să le formeze în câți-va indivizi privilegiați, sunt înădușite de păturile inferioare, transmise prin atavism de la generațiile trecute, și cari alcătuiesc patrimoniul comun al tuturor. Aceste din urmă pături apar ușor la suprafață, capătă înruiere precumpănitoare, determinând direcțiunea tuturor manifestărilor psihice colective, cari au puterea nemeritată de a forma opinia publică⁽⁵¹⁾.

Acest fenomen, pe care G. Sergi îl numește *stratificațiunea caracterului*, alcătuiește adevărata cauză pentru care psihologia colectivă prea rare ori este condusă de logică, de bun simț și de echitate⁽⁵²⁾. Păturile noi ale caracterului omenesc tot-deauna sunt eclipsate de păturile vechi, atavistice, pentru că tot ce e de formațiune recentă în organism dispare, se disolvă înainte de cea ce are origine mai veche. Funcțiunile organice apărute în urmă, zice Ribot, sunt cele dintâi care încep a degenera⁽⁵³⁾.

În ori ce manifestare colectivă personalitățile distinse dispar, se confundă în personalitatea unică și imensă a mulțimei, stabilindu-se între ele un fel de diapason moral și intelectual comun⁽⁵⁴⁾.

Colectivitatea, fie ea organizată sau neorganizată, fie ea juriu, comisiune, adunare sau mulțime, nu se poate rădica la înălțimea intelectuală a individului izolat, de aceea ea dă un produs moral și intelectual mai prost de cât acela pe care l'ar da fie care individ luat în parte; și aceasta din cauză că talentul, geniul, inteligența nu se comunică, după cum se comunică de pildă sentimentele și emoțiile.

Această lucruri se observă și în opinia publică, care este tot o manifestare a spiritului colectiv. Părerile luminate, raționale și drepte rămân mai tot-de-auna pe al doilea plan, apărând la iveală și triumfând părerea generală a mulțimei, aprecierile maselor cari determină curentele opiniei publice și cari pot fi ușor influențate de ziaristică, sau de cutare sau cutare persoană interesată. «*De l'argent, beaucoup de l'argent, toujours de l'argent*, zice Sighele, *et, l'on crée l'opinion publique que l'on veut*⁽⁵⁵⁾.

Dacă acesta este caracterul intim al opiniei publice, atunci putem oare admite sistemul doctrinei germane, preconizat și de civilistul M. Planiol, care, crează din opinia publică un adevărat criteriu al bunelor moravuri, obligând pe judecător, ca, la

(51) Vezi Gabriel Tarde, *Les crimes des foules*, Lyon, 1892, pag. 19 și *Foules et sectes au point de vue criminel*, in *Revue de deux Mondes*, 1893, vol. 6.

(52) G. Sergi, *La stratificazione del carattere e la delinquenza*, Messina, 1898.

(53) Th. Ribot, *Les maladies de la volonté*, Paris, pag. 161 (editia a 15).

(54) G. Tarde, *Le public et la foule*, in *Revue de Paris*, numerele de 15 Iulie și 1 August 1898; a se vedea de asemenea excelent articol a lui De Roberty, *L'élite et la foule* publicat in *Humanité Nouvelle*, pe anul 1898.

În manifestările psihice ale mulțimei avem a face, zice Enrico Ferri, cu fenomenul numit *fermentația psihologică*: germenii tuturor pasiunilor se rădică din adâncimile sufletului la suprafață, și precum din reacțiunile chimice între mai multe substanțe, se obțin substanțe noi și diferite, tot așa din reacția psihologică între mai multe sentimente diferite, nasc emoțiuni noi și teribile, necunoscute până atunci sufletului omenesc. Opinia lui Ferri e citată după S. Sighele, *op. cit.*, pag. 78.

(55) S. Sighele, *op. cit.*, pag. 244; Vezi și G. Le Bou, *Psychologie des Foules*, pag. 27.

aprecierea faptelor omenești, să se conducă nu de convingerea sa personală, cum cere echitatea, ci să se orienteze după vederile stabilite de curentul opiniei publice?

Popoarele actuale au cheltuit deja multă trudă și au vărsat mult sânge până ce au ajuns să-și întocmească cum să cuvine organele lor legiuitoare, chemate a crea normele de conduită socială a omului. Actualminte însă, alătura de aceste organe, vedem rădicându-se de o dată, cu aceleași pretenții, opinia publică, o putere ocultă, haotică, schimbătoare, lipsită de ori ce normă de orientare.

Sunt cazuri în cari legiuitorul ține mai mult sau mai puțin samă de opinia publică, dar tot-de-auna are grija a o controla și verifica de aproape. De astă dată însă vedem că, sub masca bunelor moravuri, să deschid larg porțile opiniei publice, permițându-se aceștia a pătrunde în domeniul dreptului pozitiv, fără cel mai mic control și supraveghere.

Până în prezent am fost deprinși să ascultăm numai de poruncile lezei; de acum înainte însă vom trebui să ne supunem despotismului opiniei publice, care are și ea pretenții de lege.

E greți de prezis ce rezultate practice ar putea da aplicarea conștiințioasă a sistemului german. Însăși redactorii art. 826 am văzut că recomandă judecătorilor de a aplica cu prudență și moderațiune textul arătat. Această dovedește că însăși legiuitorul s'a temut de pericolul ce ar putea rezulta din o interpretare largă și fără restricții a principiului bunelor moravuri.

Evident că dacă legiuitorul german dă asemenea consilii magistratului, aceasta denotă că înțelesul și conținutul art. 826 sunt mult mai largi, de cât marginele în cari legiuitorul a voit să fie el interpretat. Totul deci e lăsat aci la prudența și chibzuința magistratului, care, ori de câte ori va avea de aplicat art. 826, va trebui să-și amintească de sfaturile ce i se dau în această privință. Desevșirea operei începută de legiuitor e lăsată cu chipul acesta pe sama judecătorului, care este chemat a stabili sensul și modul de aplicare a art. 826 și a-l pune în concordanță cu cerințele reale ale vieții. Iată dar aruncată în sarcina judecătorului o problemă dificilă, pe care legiuitorul n'a fost în stare să o resolve în mod complet.

Codul german crează de astă dată din magistrat un fel de cultivator al «bunelor moravuri», un controlor al moralității private, un fel de censor cu puteri mult mai mari de cât censorul roman. E drept că legiuitorul are grija a șopti necontentit acestui nou censor: «fii precav, fii moderat». Aceste cuvinte însă rămân niște simple consilii binevoitoare, de oare ce legiuitorul n'are posibilitatea de a țărături puterea judecătorului în fie care caz dat, și a-i reținea aprecierea lui în limitele dorite.

Cu cât mai largă și mai importantă va fi puterea judecătorului, cu atât suntem mai în drept să ne întrebăm: cine este oare acest judecător? Unde avem garanțiile că în această înaltă funcțiune vor fi chemate tot-de-auna persoane, cari vor întrupa în sine idealul dreptății, al rațiunii și al moralității? Dar mai întâi este posibilă oare existența unor atari garanții, și avem dreptul să cerem ca judecătorul să fie un ast-fel de om ideal?

Ce ar zice oare criminaliștii despre un Codice

penal, care ne-ar opri să facem cutare sau cutare faptă determinată, și pe lângă aceasta ar mai stipula că e proibită în genere ori ce faptă rea (contrară bunelor moravuri)? Răspunsul credem că n'ar fi altul, de cât că cu un asemenea Codice nu se poate trăi.

Cam în acest sens se exprimă despre art. 826 celebrul jurisconsult german *Frantz von Liszt*.

«E posibil, zice el, ca instanțele judecătorești să isbutească a da o definițiune mai clară și mai precisă noțiunii bunelor moravuri, de cât cea pe care a formulat-o până în prezent literatura juridică. Cu toate aceste sunt convins că ele nici o dată nu vor fi în stare să înlăture dificultățile enorme ce au de întâmpinat pe această cale. Ar fi un lucru prea îndrăzneț să credem că în toate părțile imperiului german și în toate păturile sociale ale populațiunii domnesc aceleași idei despre cea ce reclamă sau interzic bunele moravuri, despre cea ce e licit sau ilicit. N'avem de cât să ne aducem aminte că la noi, în unele provincii, concubinajul e privit ca ceva scandalos, ear persoanele cari se dedau la asemenea relațiuni sunt boicotate de public; în alte provincii din contra concubinajul e socotit ca un fenomen absolut normal, ca o adevărată instituțiune socială, care după cutumele locale altă dată în vigoare, putea da naștere și oare căror raporturi de drept. Putem oare pretinde ca instanțele judecătorești, în frunte cu Curtea de casație, sunt chemate a unifica moravurile noastre sociale și a impune în toate provinciile, ca și în toate păturile populației aceași concepție despre bunele moravuri? Unii cred aceasta cu puțință; eu însă ved aci unul din cele mai serioase pericole ale vieții noastre naționale» (56).

Am văzut mai sus că legiuitorul german, în art. 823, 824 și 825 Cod civ., a adoptat metoda enumerativă a bunurilor materiale și morale, a căror violare legea o consideră ca delict, tocmai pentru a evita formula generală din art. 1382 Cod francez, pe care a găsit-o defectuoasă, întru cât lasă judecătorului o prea mare latitudine de apreciere. Textul din Codul francez s'a părut legiuitorului german că e prea evasiv și nehotărît; el a voit a crea o basă de apreciere mai sigură și mai obiectivă pentru instanțele judecătorești. A reușit oare în încercarea sa? Art. 826 Cod german să fie mai puțin vag și mai obiectiv de cât art. 1382 din Cod. francez?

Noi credem că în această privință tendința legiuitorului nu numai că nu s'a realizat, dar din contră, în sistemul german, pericolul unei invazii din partea elementului subiectiv în jurisprudența civilă amenință la fie care pas.

Mai întâi ori cât am căuta teoreticește să separăm bunele moravuri de principiile moralei, în practică însă o asemenea separare va fi cu neputință; căci magistratul involuntar chear va înclina a considera concepția sa subiectivă despre moralitate, drept noțiunea obiectivă a bunelor moravuri formulată de opinia publică. Cine oare va fi în stare să-și separe într'atăta ideile sale personale de ideile opiniei publice, în cât în aprecierile și raționamentele sale să plece tot-de-auna exclusiv de la

acestea din urmă? Și chear dacă am presupune că e posibilă o asemenea operație intelectuală complicată, ne întrebăm: prin ce mijloace va putea judecătorul afla care sunt ideile opiniei publice asupra fie căruia caz dat, când, am văzut mai sus, cât de nestatornică și capricioasă este ea în manifestările sale? Aci judecătorul va întâlni contradicții și dificultăți, din cari nu va putea eși de cât lot prin ajutorul propriei sale orientări subiective. De almintrelea însăși «Expunerea de motive a Codului german» recunoaște în partea aceasta, când recomandă magistraților de a interpreta cu prudență și moderațiune art. 826.

Dacă e așa, atunci situația devine foarte curioasă. Legiuitorul german în materia delictelor civile s'a ferit de a adopta formula generală din art. 1382 Cod. francez, pentru motivul că n'ar fi îndeajuns de precisă, înlocuind-o prin principiul «bunelor moravuri», adică prin'o noțiune mai nehotărîtă încă. El n'a găsit nimerit a lăsa la înțelepciunea și prudența instanțelor judecătorești aplicarea formulei generale din Codul francez, pe când a găsit cu cale să facă aceasta când e vorba de aplicarea principiului «bunelor moravuri». Introducând în Cod art. 826, el n'a făcut alt ceva de cât doară a înlocuit X francez prin Y german, cu deosebire numai că acest Y, de și mai sentimental, este însă în acelaș timp și mai confus de cât X francez.

E adevărat că până la un punct, în locul formulei generale, este de preferat un sistem mai precis și mai concret, care în acelaș timp pare a fi mai în conformitate cu principiul de drept: «nulla poena sine lege». De cât atunci legiuitorul trebuie să aibă grija a individualisa fie care caz delictuos în parte, descriindu-l cu exactitate. Dacă nu face aceasta, de teama de a nu lungi prea mult rubrica descriptivă a delictelor, atunci e mult mai de preferat formula generală franceză; cel puțin ea nu pune în sarcina magistratului resolvirea unei probleme atât de încurcate cum e cea a «bunelor moravuri».

În fine avem de făcut încă o observație. Comentatorii germani, interpretând art. 826, pretind a găsi o însemnată analogie între acest text și acțiunea din dreptul roman numită *actio doli*, care se acorda victimei, după aprecierea pretorului, în caz când nu mai există alt mijloc de reparație a daunei cauzate (57).

În realitate însă nu există nici o analogie între art. 826 și *actio doli*.

În dreptul roman, acordarea *actio doli* victimei depindea exclusiv de voința pretorului, care se știe că nu avea rolul de judecător în sensul actual al cuvântului. El era un magistrat a căruia activitate nu se mărginea numai la aplicarea legilor, ci îndeplinea chiar rolul legiuitorului, întru cât edictele date de dânsul aveau puterea unor norme obligatoare pentru întregul imperiu roman. În asemenea condiții acordarea *actio doli* nu avea caracterul obișnuit al unui act judecătoresc, ci până la un punct era un adevărat act de legiferare, un act de suveranitate. El forma nu *jurisdictio* ci *imperium*.

Judecătorul, adică *judex privatus*, căruia apoi era transmis procesul spre cercetare și resolvire definitivă, primea de la pretor instrucția (formula), în care se descria cu deamăruntul caracterul par-

(56) Fr. von Liszt, *Die Deliktobligationen im System des burg. gesetzb.*, 1898, p. 43.

(57) Vezi Dernburg, *oper. cit.*, pag. 639—640.

ticular al afacerii. Decî judex privatus nici o dată nu putea fi chemat să aprecieze, în fie care caz dat, dacă un fapt oare care este sau nu contrar «bunelor moravuri». Asupra acestei chestiuni trebuia să se pronunțe numai pretorul, și aprecierea acestuia era obligatoare pentru judecător. Așa dar dreptul roman nici o dată n'a riscat a lăsa pe sama judecătorului de fond resolvirea acestei probleme, precum face legiitorul german.

III

Nu ne îndoim că instanțele judecătorești germane, credincioase sfatului dat de legiitor, vor aplica cu multă prudență și numai în rare cazuri art. 826. Acest text face parte din categoria acelor dispozițiuni legale, cari promit mult, dar puțină ispravă fac. El constituie o frază juridică frumoasă, foarte ademenitoare pentru profani, dar care pentru magistrați rămâne aproape o frază goală, fără importanță mare practică.

E deajuns să ne aducem aminte exemplele, pe cari doctrina germană le invoacă pentru interpretarea acestui articol (construirea unei clădiri numai în spirit de șicană, divulgarea unui secret profesional etc. etc.), și ne vom convinge îndată că în cazurile arătate este vorba nu atât de violarea «bunelor moravuri», ci de niște fapte cu caracter juridic foarte determinat. Toate aceste fapte ar putea fără îndoială să atragă după sine o acțiune în daune și pe baza art. nostru 998, fără a mai fi nevoie de principiul «bunelor moravuri». Cu alte cuvinte, jurisprudența germană nu credem să meargă în această privință mai departe de cât jurisprudența noastră și cea franceză.

Este însă o chestiune, în care se pare că jurisprudența germană va depăși cu mult limitele până unde a ajuns actualminte practica judecătorească franceză și cea românească. Aceasta este chestiunea omisiunilor.

Am vădit mai sus că doctrina și jurisprudența franceză, precum și cea românească, în unanimitate admit principiul că omisiunea sau neglijența numai atunci atrage după sine răspunderea de daune întâmplată, când autorul unei asemenea omisiuni era obligat în virtutea unui text expres de lege sau a unei clause contractuale de a nu rămânea în inacțiune, ci a veghea la conservarea bunurilor prejudiciate. Omisiunea constă deci în violarea legii sau a unei clause contractuale (care, potrivit art. 969 Cod. civ., are de asemenea putere de lege între părți), ear responsabilitatea din cauza omisiunii nu poate avea loc de cât în aceste două cazuri.

În această privință legiitorul german merge mai departe și declară că nu numai omisiunile contrare legilor sau unei clause contractuale atrag după sine o acțiune în reparațiune, ci și acele omisiuni cari sunt contrare pur și simplu numai «bunelor moravuri» admise de opinia publică.

Aci avem de observat că o asemenea lărgire a sferei omisiunilor ilicite ni se pare foarte îndolnică. Și pentru a ne convinge de aceasta, vom recurge la autoritatea aceluiași Liszt, pe care l'am citat mai sus.

«În practica judecătorească, zice el, aplicarea art. 826 poate da loc la dificultăți greu de rezolvit. Acest text, transformând ori ce datorie prescrisă

de bunele moravuri într'o adevărată obligație legală, lărgeste atât de mult sfera omisiunilor ilicite, în cât aproape e imposibil de a zări marginile ei. Atât de multiple și atât de largi sunt cerințele bunelor moravuri în ce privește datoria de a veghea la conservarea bunurilor altuia, în cât e foarte greu de a stabili o limită juridică aci, și tocmai de la aceasta va depinde resolvirea chestiunii responsabilității pentru dauna întâmplată. Să luăm câte-va exemple: Mă plimb pe țărmul unui riu și văd că cineva a căzut în apă; fiind un bun înotător, aș fi putut cu ușurință să-l scap, fără nici un pericol pentru mine; de și știu că omul căzut în apă n'are altă posibilitate de salvare, eu însă nu sar în ajutorul lui. Aci nu mai rămâne îndoială că voi fi răspunzător de daune pe baza art. 826. Și aceasta mai cu samă în cazul când eu aș fi putut să-l scap, aruncându-i pur și simplu în apă o frânghie sau un inel de salvare ce l'aș fi avut la mine. Chestiunea responsabilității ar deveni însă mult mai grea dacă eu n'aș fi știut să înot, sau n'aș fi avut la mine inelul de salvare, sau dacă individul s'ar fi aruncat în apă cu scop intenționat de a se sinucide. Alt exemplu: Călătoresc din Berlin la Halle, împreună cu altă persoană, pe care o știu că are interes să se oprească tot în acest din urmă oraș. Ajuns aci, mă pogor jos din tren, lăsând pe tovarășul meu de drum dormind în vagon. Eram oare eu obligat să-l trezesc din somn și pot fi eu tras la răspundere pentru dauna ce i s'a pricinuit din această omisiune a mea? Ce s'ar putea întâmpla însă în cazul când eu aș fi în relațiune dușmănești cu această persoană? Mai eram eu obligat să-l trezesc din somn sau nu? — Am fost înșălat de un escroc și știu că acesta să pregătește să întindă aceeași cursă unei persoane cunoscută mie. Ei bine, dacă eu aș omite să o înștiințez despre aceasta, aș putea fi tras la răspundere pentru dauna ce i s'ar fi ocașional? Numărul exemplelor de acest gen, conchide Liszt, poate fi adaos la nesfârșit. Ele ne arată în chip evident unde putem ajunge, dacă confundăm dreptul cu morala» (58).

Ori cine poate vedea ce grea sarcină ne impune art. 826, obligându-ne de a veghea la conservarea intereselor altuia, și cum fie care pas din viața noastră poate fi însoțit de riscul unei enorme răspunderi materiale. Ascult într'un restaurant conversația a două persoane și aflu că una din ele trebuie neapărat să se presinte la tribunal pentru o afacere la orele 2 fix; știind că până la această oară mai este puțin timp, sunt eu oare obligat s'o previn despre aceasta? Văd că cineva a scăpat pe stradă un pachet, sunt eu obligat oare să îl rădic? Aflu că companionul meu din tramvai dorește să meargă la D-rul X, pe care l'știu că locuiește tocmai în strada pe unde trecea în acel moment tramvaiul; sunt eu oare obligat să-l înștiințez, pentru a putea opri tramvaiul chiar în dreptul locuinței D-rului? etc., etc.

Dacă vom cerceta ce prescriu «bunele moravuri» în asemenea cazuri, de sigur că vom găsi soluțiuni diverse; se poate întâmpla însă să dăm și peste judecători, cari să zică că în casurile ară-

(58) Veđi Fr. von Liszt, opera citată, pag. 72, 73.

tate «bunele moravuri» ar fi cerut ca eu să fi făcut ceea ce reclama interesele aproapelui meu.

S'ar putea obiecta că art. 826 cere ca omisiunea mea să nu fi fost rezultatul unei simple scăpări din vedere, ci să fi fost intenționată, și deci întru cât nu există intențiunea de a face rău, nu poate fi vorba de răspundere. Am arătat însă mai sus că prin intențiune doctrina germană în unanimitate înțelege simpla conștiință a posibilității unui prejudiciu. Or, în toate cazurile citate, nu se poate zice că nu a existat conștiința posibilității oare cărei daune.

De sigur că în această privință aprecierile judecătorilor pot fi șovăitoare; unii vor interpreta mai restrâns, alții mai larg chestiunea intențiunii. În tot cazul însă situațiunea autorului omisiunii va fi destul de riscantă și neplăcută.

Cele expuse până aci sunt îndestulătoare credem pentru a demonstra starea de lucruri precară creată de legiuitorul german, și pentru a ne convinge cât de largă este deschisă aci intrarea tuturilor parțialităților, hatârurilor și aprecierilor subiective ale judecătorului.

Sunt fără îndoială cazuri de indiferență și nepăsare față de nenorocirea altuia, pe cari legiuitorul n'ar trebui să le treacă cu vederea. Ast-fel este de pildă când cine-va refuză de a interveni la salvarea altuia din primejdia morții, cu toate că are deplină posibilitate de a face aceasta, fără să-și pue în risic viața sau bunurile sale proprii. Într'un asemenea caz este absolută nevoie de o coercițiune din partea legii, și aceasta nu atât în vederea cerințelor «bunelor moravuri», ci mai ales în interesul utilității sociale, în interesul conservării vieții unui membru din societate.

Acolo unde societatea n'are posibilitate a interveni pentru salvarea vieții individului aflat în primejdie (din cauza insuficienței serviciului de siguranță și de salvare), nu rămâne alta de făcut, decât a impune membrilor societății obligațiunea de a-și face unul altuia servicii reciproce de acest gen, pe cât bine înțeles le este cu putință. În cazul de față ne aflăm înaintea unei necesități urgente și inexorabile, înaintea unei situațiuni extreme din care nu putem eși în alt mod.

Chestiunea însă nu e atât de simplă.

Pentru a se stimula în sens altruist voința și activitatea membrilor societății, n'ar fi oare mai nimerit și mai efectiv de a se înlocui responsabilitatea civilă printr'o sancțiune penală? Afirmativa credem că nu poate suferi discuțiune. Mai întâi este o adevărată inadvertență de a se zice că în specia noastră (neintervenirea pentru salvarea vieții altuia), dauna materială întâmplată familiei mortului este consecința directă și exclusivă a omisiunii de a interveni la salvarea lui. Această daună derivă de sigur din altă cauză, cu totul independentă, ear autorului omisiunii nu i se poate imputa de cât doar că n'a luat măsuri, pentru evitarea ei. În al doilea loc represiunea penală poate fi mai ușor acomodată cu gradul de culpabilitate a autorului omisiunii în fie care caz dat, cea ce în materie civilă ar fi poate mai greu. O asemenea soluțiune a chestiunii a scăpat din vedere noului legiuitor german.

Pe de altă parte e natural să ne întrebăm: care bunuri oare trebuiesc socotite a fi atât de importante,

în cât protejarea lor să poată justifica intervenirea unei represiuni penale? În care anume cazuri a părarea intereselor aproapelui devine obligatoare?

Noi credem că obligațiunea de a veghea la conservarea bunurilor altuia, nu poate fi impusă de cât cel mult când e vorba de apărarea vieții, a sănătății, a libertății, a onoarei, etc., cu alte cuvinte când sunt amenințate *bunurile pur personale* ale cui-va. În societatea actuală asemenea bunuri sunt considerate ca elemente esențiale ale personalității omenești, sunt considerate ca fiind în acelaș timp atât de prețioase, în cât ori ce nepăsare față de ele ar putea fi calificată ca delict, și deci pedepsită în consecință (exceptându-se doar cazurile de sinucidere).

În vechiul drept german, nu numai că exista obligația de a veghea la conservarea bunurilor altuia, dar am văzut mai sus (nota de la pagina ...) că în veacul al XVII, a fost condamnat la tortură un individ care omisese de a sări în ajutorul unor naufragiați din riul Aar. Dispoziții de asemenea natură întâlnim, sub o formă mai atenuată, și în legiurile germane mai târzii, până pe la începutul veacului trecut.

Așa în Codul german din veacul al XVIII găsim art. 782 care zicea: «Ori cine are posibilitatea, fără a-și compromite serios viața, de a salva pe altul din mâinile tâlharilor, a ucigașilor, sau din primejdia focului, a apei, sau din altă calamitate care l'amenință, și omite a face aceasta, se va pedepsi cu închisoare corecțională de 14 zile». Articolul 32 din Codul contravențiilor polițienești al ducatului de Wurtemberg prescrie că: «Ori cine are puțința de a salva pe altul dintr'o primejdie și omite, fără motiv serios, de a face aceasta, va fi pedepsit cu amendă, ear în cazurile mai grele, când victima a murit, sau ș'a vătămat sănătatea, va fi pedepsit cu arest de 4 săptămâni». Codul contravențiilor polițienești din Hanovra, la art. 195, prescrie asemenea că: «Ori cine refuză a da unui individ, aflat în pericol de moarte, adăpost, hrană, îmbrăcăminte etc. va fi supus unei amenzi de 40 lei». Acelaș Codice la art. 196 zice: «Ori cine, cu pericolul vieții sale, scapă pe altul de la moarte, capătă prin aceasta dreptul la recunoștința publică sau la recompensă. Dacă n'a reușit în încercarea sa, atunci trebuie apreciat, după împrejurări, în ce măsură merită să i se acorde recunoștința sau recompensa publică»⁽⁵⁹⁾.

Din prima jumătate a veacului al XIX, încep a căpăta în Europa importanță precumpănitoare teoriile individualiste, a căror înriuire se manifestă mai ales prin sporirea exagerată a trufiei și a ambițiilor personale, prin răcirea și înăsprirea raporturilor sociale dintre indivizi. Individualismul ș'a găsit ultima sa formulare teoretică în opera «Despre libertate» a logicianului Stuar Mill, care cu drept cuvânt este considerat ca unul dintre principalii campioni ai filosofiei sociale burgheze. Mai pe urmă, în operele lui Fr. Nietzsche, am văzut, că individualismul degenerază într'un fel de doctrină cu caracter direct antisocial, consacrand chiar principiul «homo homini lupus est».

Sub înriurirea teoriilor individualiste, chestiunea obligației altruiste de a veni în ajutorul altuia, a

⁽⁵⁹⁾ Vezi Geib, *Lehrbuch des deutschen Strafrechts*, vol. I, pag. 192.

inceput a fi rezolvită în sens negativ în doctrină și în legislație. Tocmai târziu, în ultimul pătrar al veacului al XIX, sub înfrigurarea noilor concepții sociale, constatăm iarăși un fel de reîntoarcere către vechile principii, cari impuneau obligația altruistă de a veghea la conservarea bunurilor altuia. Dispoziții de asemenea natură găsim deja în Codul actual danez, în Codul olandez, pus în vigoare la 1886, și în Codul italian, promulgat la 1890.

Așa articolul 199 din Codul danez zice: «Orî cine, având posibilitate și fără a-și pune în pericol viața sau sănătatea, omite a veni în ajutorul altuia aflat în primejdie de moarte, va fi pedepsit, în caz când acesta a murit, cu închisoare sau cu amendă. Maximul închisorei pentru o asemenea omisiune va fi de 2 ani, iar a amenzei de 4000 crone». Articolul 450 din Codul olandez zice: «Orî cine, fiind maritor ocular la nenorocirea iminentă întâmplată altuia, nu sare îndată în ajutorul lui, va fi pedepsit cu închisoare până la 3 luni sau cu amendă până la 300 guldeni». Codul italian din 1890 pedepsește cu amendă de la 50 până la 500 franci pe acela, care găsim un copil mai mic de 7 ani părăsit ori rătăcit, sau un bolnav, sau un individ amenințat de o primejdie, nu-î va da ajutor imediat sau nu va înștiința autoritatea în drept ⁽⁶⁰⁾.

Iată dar trei legiuiri noi din Europa, cari prevăd obligația altruistă de a veghea la conservarea vieții și sănătății aproapelui, sancționând-o prin pedepse destul de aspre.

În ce privește conservarea *bunurilor materiale proprii zise*, aci credem că soluțiunea nu poate fi de cât cu totul alta. Pe calea coercițiunei penale, ori care ar fi ea, nu suntem de părere că se poate ajunge la un rezultat satisfăcător în această privință.

Mai întâi o asemenea coercițiune ar da loc la mari nedreptăți și nu s'ar putea împăca de loc cu întocmirea socială în care trăim. În adevăr ar fi foarte stranie acea dispoziție legală, care m'ar obliga să sting începutul de incendiu apărut la casa aproapelui meu, în timp ce acesta mă lasă să mor de foame și de frig la poarta casei sale. Mai este încă un lucru de finut în samă. Pagubile și riscurile materiale se întâmplă mai adese ori celor bogăți cari dispun de avuții însemnate; or, oamenii săraci fiind cu mult mai numeroși, o lege care ar face obligatorie datoria de a veghea la conservarea averei altuia, ar veni de sigur numai în avantajul indivizilor bogăți și în sarcina celor săraci.

Sunt și motive de ordine pur juridică, cari pledează contra impunerei obligației de a veghea la conservarea intereselor materiale ale altuia. Ori cine are avere și trage foloase din ea, e dator să fie diligent și să ia toate precauțiunile pentru a evita riscurile și pagubele ce eventual i s'ar putea ocasiona.

(60) Legiuitorul nostru n'a fost de loc umanitar în această privință. El n'a fost în stare să se debaraseze de tendințele individualiste antisociale, de care e copleșită legiuirea franceză. Singura omisiune, pe care el o consideră ca *delict*, este cea prevăzută de art. 276 Cod pen., care pedepsește numai pe acela care găsim un *sprunc de curând născut*, nu-l dă celor însărcinați cu creșterea lui. Cu alte cuvinte, ori de câte ori găsim părăsit, rătăcit, sau în primejdia morței, un individ, cărui nu i se poate aplica calificativul de *sprunc de curând născut*, nu putem fi obligați legalmente a-l da vre-un ajutor, pentru că în asemenea caz aplicarea art. 276 nu mai are loc, dispozițiile lui fiind de cea mai strictă interpretare și neputându-se aplica prin analogie la alte cazuri, de cât acele prevăzute de Cod.

În caz de incendiu de pildă, sunt în drept să cred că acesta a provenit din neîngrijirea și lipsa de precauțiune a proprietarului casei incendiate, care, pentru a preîntâmpina duna, trebuia să-și asigure casa la o societate de asigurare. Se poate apoi foarte bine zice că, tot ce se petrece într'o proprietate străină, este cu știrea proprietarului.

(Va urma)

Vespasian Erbiceanu

Magistrat, Iași.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUTIȚIE, s. I

Audiența de la 23 Septembrie 1903

Președenția D-lui CH. PHEREKYDE, Președinte

Tribunalul Bacău, regulament de competență în cauza Catinca V. Iucarcă și Maria Ion Dumitru, pentru revendicarea unui pământ.

Competință.—Apel în contra unei hotărîri prin care prima instanță și declină competența.—Admiterea apelului ca întemeiat.—Dacă instanța de apel trebuie să evoce fondul.—(Art. 335 din Pr. civilă).

Asemănat art. 335 din Pr. civilă, când se face apel în contra hotărîrii prin care întâia instanță s'a declarat incompetentă, dacă instanța de apel găsește apelul întemeiat, va schimba hotărîrea apelată și, declarându-se competentă, va judeca pricina în fond.

Ast-fel, tribunalul este singur competent a judeca pricina, evocând fondul, din momentul ce a primit ca întemeiat apelul făcut contra unei cărți de judecată prin care judecătorul de ocol s'a declarat incompetent.

Decisiunea No. 380/903.—Regulând competența după cerea trib. Bacău, în cauza d-lor Catinca V. Iucarcă și Maria Ion Dumitru, pentru revendicarea unui pământ, a trimis afacerea spre a se judeca de trib. Bacău.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Președinte Ch. Pherekyde în lipsa părților;

Deliberând, și

Având în vedere că Catinca Vasile Iucarcă, revencând averea rămasă de la defunctul său unchiu Toader Ștefan Sandu, ce se stăpânește de Maria Ion Dumitru, judecătoria ocol. Siret, prin cartea de judecată cu No. 99/901, și-a declinat competența, pe motiv că averea revendicată, fiind mai mare de 3000 lei, excede competența judecătoriilor de ocol; Că, făcându-se apel de ambele părți, Tribunalul Bacău, prin sentința sa cu No. 393/901, constată, că acțiunea intentată înaintea primei instanțe, n'a avut de obiect de cât revendicarea unei câtimii de 13¹/₂ stânjeni pământ din averea rămasă pe urma defunctului Sandu, pământ a cărui valoare reclamanta însăși și o fixase prin acțiunea sa, la suma de 990 lei; Că, dar, revendicarea netrecând peste suma de 3000 lei, este de competența judecătorului de ocol, a o judeca, așa că Tribunalul își declină, la rândul său, competența; Că afacerea venind din nou înaintea judecătoriei de ocol, această instanță, prin cartea de judecată No. 43/902 și-a declinat iarăși competența, pe motiv că tribunalul găsim întemeiat apelul făcut în contra hotărîrii, prin care prima instanță s'a declarat incompetentă, trebuia să judece pricina în fond, că făcându-se apel și în contra acestei a doua cărți de judecată, Tribunalul, prin sentința No. 288/902 și-a

declinat iară-și competența pe motiv că fiind desesiat de afacere, nu o mai poate judeca din nou pe calea apelului introdus în urmă;

Considerând că, după art. 335 din Pr. civ., când se face apel în contra hotărârii, prin care întâia instanță, s'a declarat incompetentă, dacă instanța de apel găsește apelul întemeiat, va schimba hotărârea apelată și, declarându-se competente, va judeca pricina în fond;

Că după acest text din lege, Tribunalul este singur competent a judeca pricina, evocând fondul, din moment ce a primit apelul făcut contra cărței de judecată prin care judecătorul de ocol s'a declarat incompetentă;

Că, prin urmare, afacerea urmează a se trimite în judecata tribunalului;

Pentru aceste motive, Curtea, regulând competența, trimite afacerea a se judeca de trib. Bacău.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, Secția I

Audiența de la 16 Octombrie 1903

Președinția D-lui SC. POPESCU, Prim-președinte

G. N. Berevoianu cu C. Pedrazoli

Decisia civilă No. 488

Contestație la executare.—Competință.—Unde se adresează.—Afacerea principală de competența judecătorei de pace cu apel la tribunal.—Contestație la executarea hotărârii tribunalului.—Adresarea ei direct la tribunal.—Dacă se mai poate face apel la curte.

Contestațiile, din punctul de vedere al competenței instanței, urmează soarta acțiunii principale.

Ast-fel, dacă afacerea principală a fost de competența judelei de ocol, cu apel la tribunal, contestația intervenită cu ocazia executării hotărârii dată în afacerea principală, nu poate merge mai departe de cât la tribunal, și împrejurarea că contestația a fost adresată direct la tribunal, nu poate schimba în nimic situațiunea și nici poate atribui curții de apel o competență pe care nu o are de la lege, și dar, în acest cas, tribunalul judecă în primă și ultimă instanță.

Curtea,

Asupra apelului făcut de G. N. Berevoianu contra sentinței cu No. 403 din 1903 a trib. Argeș;

Având în vedere că tribunalul, prin această sentință, admitând contestația făcută de C. Pedrazoli, a anulat citațiunea cu No. 37500 din 1902, sentința aceluși tribunal cu No. 642 din 1902 cum și formula executorie pusă pe acea sentință, dispunând ca la stăruința părții interesate să se citeze din nou părțile în judecarea apelului făcut de contestator, contra cărței de judecată cu No. 684 a judelei ocolului Curtea de Argeș;

Având în vedere că ast-fel, această sentință fiind dată asupra unei contestațiuni la executarea unei hotărâri pronunțate de tribunal ca instanță de apel, cesțiunea de a se ști este dacă apelul poate fi sau nu admisibil contra unei asemenea hotărâri;

Având în vedere că contestațiunile din punctul de vedere al competenței instanței, urmează soarta acțiunii principale; că în specie, afacerea principală a fost de competența judelei de ocol, cu apel la tribunal; că, prin urmare, și contestația intervenită cu ocazia executării nu poate merge mai departe; că împrejurarea că contestația a fost adresată direct la tribunal nu poate schimba în nimic situațiunea și nici poate atribui curții o competență pe care nu o are de la lege; că în acest cas, tribunalul judecă în prima și ultima instanță, și partea nu se poate plânge că a fost privată de beneficiul a două grade de jurisdicțiune,

după cum nu s'ar putea plânge atunci când s'ar executat o decizie a curții și contestația s'ar adresa direct acestei instanțe.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

(ss) Sc. Popescu, Em. Anastasiu, Gr. Ștefănescu, V. Pretorian, Oscar Niculescu.

Grefier (s) N. Brătianu

TRIBUNALUL ILFOV, Secția III

Audiența de la 2 Octombrie 1903

Președinția D-lui GH. V. BUZDUGAN, Președinte

Athena C. Deleanu, cere punerea sub interdicție a părintelui său Const. Marathea.

Sentința civilă No. 620

Interdicțiune.—Cerere de interdicțiune.—Interogatorul persoanei a cărei interdicțiune se cere.—Neputința îndeplinirii acestei formalități.—Dacă poate împiedica pronunțarea interdicțiunii.—Numirea unui administrator provisor înainte de a se pronunța interdicțiunea.—Dacă legea permite aceasta.—Pronunțarea interdicțiunii.—Menținerea ca curator al interzisului a administratorului provisoriu.—Dacă se poate face.—(Art. 440, 442 și 443 C. civ.; art. 644 Pr. civ.).

1) De și este adevărat că interogatoriul persoanei a cărei interdicțiune se cere este o măsură de ordine publică și un element esențial al procedurii interdicțiunii, cu toate acestea, lipsa acestei formalități nu poate împiedica pronunțarea interdicțiunii atunci când pârâțul refuză a răspunde la interogator sau se pune, prin faptul său, în imposibilitate de a se satisface această cerință a legii.

2) Procedura interdicțiunii putând întârzia un timp oare-care, legea autorisă pe tribunal să numească un administrator provisor spre a îngriji, până la pronunțarea hotărârii definitive, atât de persoana cât și de averea aceluia a cărei interdicțiune se cere, și nimic nu se opune ca la pronunțarea hotărârii definitive de interdicțiune, tribunalul să mențină ca curator al interzisului pe administratorul provisor.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea introdusă de D-na Atena C. Deleanu, în calitate de fică cu autorizațiunea soțului, prin care cere punerea sub interdicție a părintelui său D-nul Const. Marathea;

Având în vedere că în această cerere se enunță în condițiunile art. 643 pr. civ., faptele pe care reclamanta se întemeiază pentru a pretinde punerea sub interdicție a părintelui său;

Având în vedere că din examinarea dosarului se stabilește că copie după această cerere s'a înaintat Parchetului potrivit art. 644 pr. civ., și tot o dată s'a dispus înființarea unui consiliu de familie care să și dea părerea asupra cererii de interdicție;

Având în vedere că consiliul de familie, constituit în conformitate cu art. 440 C. civ., prin procesul-verbal cu data 6 Septembrie a. c., declară că d. Const. Marathea, din cauza vârstei foarte înaintate are toate facultățile fizice și intelectuale foarte slăbite, ast-fel că este în neputință absolută de a și administra persoana și averea sa și că punerea sub interdicțiune este necesară;

Având în vedere că în concordanță cu acest aviz, comisiunea medicală instituită de tribunal, potrivit art. 442 C. civ., examinând pe d. Constantin Marathea, constată prin avizul ce a depus că d. Marathea este foarte debilitat și zace bolnav mai mult întins pe pat, neputându-se ridica singur, ci numai sprijinit și atunci cu dificultate pentru a face puțini pași în cameră; că vederea este total abolită neputând recunoaște pe nici unul dintre medicii de și unul dintre ei și ărea foarte bine cunoscut;

Că, nici după voce nu a recunoscut pe acest din urmă

medic; că simptomele mintale sunt iarăși semnificative, ast-fel bolnavul nu știe ce dată avem, susținând că am fi în anul 1892; — că, asociația și raționamentul sunt alterate prin idei delirante, bolnavul spunând medicilor că a făcut pe moșia sa plantații de 500000 franci acum de curând și că îi dau deja venit de 2000000 lei pe an; — că, are să cumpere 50000 de scroafe și fie-care îi va da un produs care să-i crească averea enorm; că, în fine bolnavul nu se interesează de loc a ști ce vor cele-l-alte persoane venite, iar figura sa are o expresiune de satisfacțiune continuă, în contrast cu starea de suferință a corpului său; — că întemeindu-se pe aceste constatări, comisiunea medicală conchide că d. Const. Marathea este atins de alienație mintală sub forma de demență paralică, afecție însoțită de cecitate și îl pune în absolută incapacitate de a-și administra averea;

Având în vedere că în urma depunerii avizului consiliului de familie și actului medical, în coprinderile expuse, tribunalul potrivit art. 442 C. civ., a dispus să se ea un interogator d-lui Marathea și fiind-că d-sa se găsea bolnav la Câmpina — în circumscripțiunea trib. Prahova — a făcut o comisiune rogatorie către acel tribunal pentru ca în acest scop să delege pe unul din judecătorii săi spre a instrumenta la domiciliul d-lui Marathea;

Având în vedere însă că din certificatele eliberate reclamantei de către Parchetul general al Curții de apel din București și de Prefectura poliției Capitalei, și cari acte se găsesc atașate la dosar, se constată că d-l Marathea mai înainte de a i se lua interogatorul a plecat din Câmpina în Rusia, fără ca ast-fel această formalitate să se fi putut îndeplini;

Că, în această situațiune este a se ști dacă tribunalul poate statua asupra cererii de interdicție, fără ca să se fi luat interogatorul aceluia a cărei interdicțiune se cere;

Considerând că de și este adevărat că interogatorul este o măsură de ordine publică și un element esențial al procedurii interdicțiunii, cu toate acestea, lipsa acestei formalități nu poate împiedica pronunțarea interdicțiunii atunci când pârâțul refuză de a răspunde la interogator sau se pune prin faptul său în imposibilitate de a se satisface această cerință a legii: că în adevăr, a admite contrariul ar fi ca să se lase la voia aceluia a cărei interdicțiune să cere încuviințarea unei asemenea măsurii, ceia ce este inadmisibil;

Că, în speță fiind dovedit, că d. Marathea a plecat în Rusia condus de o parte din membrii familiei sale și că prin acest fapt s'a pus în imposibilitate de a i se lua interogatorul, urmează că tribunalul poate decide asupra cererii de interdicție și fără ca această formalitate să fie îndeplinită;

Considerând că după cum s'a arătat mai sus, atât consiliul de familie cât și comisiunea medicală sunt de acord în a recunoaște că d. Marathea are facultățile mintale alterate și d-sa se găsește într-o imposibilitate deservită de a-și administra averea;

Că în special comisiunea medicală conchide că d. Marathea este lovit de alienațiune mintală așa că trib. urmează să pronunțe punerea numelui sub interdicțiune în conformitate cu dispozițiunile art. 445 și urm. C. civ.;

Având în vedere că în ce privește cererea de a se numi un administrator provizoriu, tribunalul prin jurnalul No. ... a numit pe d. Theodor Popescu Cudalbu ca administrator provizoriu spre a îngriji de persoana și averea pârâțului;

Având în vedere că procedura interdicțiunii putând întârzia un timp oare care, legea prin art. 443 C. civ. autorisă în adevăr pe tribunal ca să numească un administrator provizoriu spre a îngriji, până la pronunțarea hotărârii definitive, atât de persoana cât și de averea aceluia a cărei interdicțiune se cere;

Că, în speță un asemenea administrator fiind deja numit de tribunal, nimic nu se opune ca tribunalul să mențină numirea deja făcută.

Pentru aceste motive, de acord cu d. D. Dobrescu, loc ținitor de procuror.

Admite cererea făcută de Athena C. Deleanu, cu petițiunea din 25 August a. c. și în consecință, : ordonă punerea d-lui Constantin Marathea sub interdicțiune;

Menține ca curator al interzisului pe d. Theodor Cudalbu, numit deja curator provizoriu și care va îngriji de persoana și averea numelui Constantin Marathea.

(ss) Gr. V. Buzdugan, V. Marcovici.

Observație. — Soluția admisă de Tribunal, prin sentința de față, este conformă cu doctrina. Veți asupra interogatorului și a necesității lui, în materie de interdicție, precum și asupra rinduirei unui administrator provisor persoanei care urmează a fi interzisă, D. Alexandresco, *Dr. civil român*, II, p. 310 urm. (N. R.)

BANCHETUL BAROULUI DE ILFOV

În seara de 7 Noembrie, a avut loc, după cum se anunțase, banchetul dat de avocații baroului de Ilfov, în sala Clubului german din str. Brezoianu.

Acest banchet a început la ora 8.

La masa de onoare se afla D. Grădișteanu care a fost proclamat președinte; la stânga d-sale erau d-nii M. Corbescu, C. Dissescu, Al. Djuvara și C. Leca, iar la dreapta d-nii M. Antonescu actualul Decan, și d. M. Sipsomo (senior).

Toasturile au început la orele 10. Cel d'ântâiu care a luat cuvântul a fost d. P. Grădișteanu, care în calitate de Președinte a toastat în sănătatea M. S. Regelui și a familiei Regale. În timpul acesta muzica a intonat Imnul Regal, în aplausele unanime ale asistenței. A vorbit apoi d. M. Antonescu ca Decan, d. M. Corbescu, Al. Djuvara, N. Xenopolu, C. Mille, N. Ath. Popovici, N. Mitescu și M. Pașcanu.

S'au primit telegrame de felicitare de la domniile Tache Ionescu și alți mulți distinși confrăți.

Peste tot a domnit cea mai mare armonie. Se respira o atmosferă de frație și egalitate. Cu drept cuvânt s'ar fi putut pune pe frontispiciul localului: *amitié, fraternité, egalité*.

Noi, nu putem de cât să felicităm din inimă pe avocații baroului de Ilfov pentru acest prim pas către cimentarea înfrățirii care de alt-mintrelea exista de mult timp între dînșii.

Și îi felicităm cu atât mai mult cu cât pentru prima oară am văzut pe bătrânii avocați stând la o laltă cu cei tineri începători și dându-le pildă de armonie.

O remarcă îmbucurătoare: Politica a fost lăsată la o parte. De alt-fel chiar una din condițiunile banchetului a fost aceasta.

Discursul ținut de d-l Decan Mihail Antonescu la acest banchet, fiind stenografiat de unul din membrii comitetului nostru de redacție, îl vom publica în întregul lui în numărul viitor.

«Curierul Judiciar»

PREȚ BUN ofer celor cari posedă și ar voi să vândă vol. I sau vol. III din *Tratatul de Drept civil* al d-lui D. Alexandresco. Ofertele se vor adresa d-lui *Codreanu*, la acest ziar, care se însărcinează a vinde colecțiunii complete din această importantă lucrare.

Rugăm pe abonații noștri, rămași în restanță cu plata abonamentelor, să bine-voiască a achita sumele datorite cât mai neîntârziat, direct către d-l Codreanu, la administrația ziarului în București, strada ARTEI No. 11, prin mandat său timbre poștale, sau la prezentare, numai în mâinile vechilor încasatori autorizați: Manole Herişescu pentru București și I. Riveanu pentru provincie, de la cari vor primi în schimb chitanțe din registrul cu matcă, prevăzute cu ștampila ziarului nostru.